

ЦИВІЛЬНЕ ТА ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО І ПРОЦЕС

УДК 347.1

М. В. Ткаченко*ад'юнкта кафедри цивільного права і процесу
Національної академії внутрішніх справ*

ОСОБЛИВОСТІ УКЛАДЕННЯ ДОГОВОРУ ДОВІЧНОГО УТРИМАННЯ НА КОРИСТЬ ТРЕТЬОЇ ОСОБИ

Згідно із Цивільним кодексом України, за договором довічного утримання одна сторона (відчужувач) передає другій стороні (набувачеві) у власність житловий будинок, квартиру або їх частину, інше нерухоме майно або рухоме майно, яке має значну цінність, взамін чого набувач зобов'язується забезпечувати відчужувача утриманням та (або) доглядом довічно (ст. 744 ЦК України [1]). Цілком природним у такому разі є приділення основної уваги у наукових дослідженнях двом визначеним у ЦК України сторонам договору довічного утримання, якими виступають відчужувач та набувач.

Разом із тим, відповідно до ч. 4 ст. 746 ЦК України [1], договір довічного утримання (догляду), зокрема, може бути укладений відчужувачем також на користь третьої особи. Однак особливості укладення такого договору у главі 57 ЦК України, яка призначена регулюванню відносин довічного утримання (догляду), нині не визначені.

У сучасних умовах, коли існує певна кількість самотніх людей, не здатних забезпечити себе матеріально самотійно, та, з іншого боку, особливо у великих містах, існує постійний попит на житло, важливого значення набувають положення, пов'язані з укладенням договору довічного утримання (догляду), що мають сприяти захисту прав та законних інтересів не лише сторін такого договору, але й інших учасників відповідних правовідносин – зокрема, третіх осіб, на користь яких укладений договір довічного утримання.

Отже, існує необхідність проведення наукового аналізу особливостей укладення договору довічного утримання на користь третьої особи.

Проблематиці договору довічного утримання присвячені наукові праці О.М. Великороди, О.В. Дзери, М.С. Долинської, О.С. Іоффе, Н.С. Кузнецової, А.О. Куртакової, В.О. Кучера, М.В. Лаптоша, Р.А. Майданика, Г.Б. Яновицької та інших науковців

Однак ступінь дослідженості питання укладення договору довічного утримання на користь третьої особи наразі залишається незначним.

Основними завданнями, розв'язанню яких присвячена ця стаття, є такі.

1. Дослідити сучасний стан правового регулювання порядку укладення договору довічного утримання на користь третьої особи.

2. Надати пропозиції щодо удосконалення правового регулювання порядку укладення договору довічного утримання на користь третьої особи.

Категорія цивільно-правового договору на користь третьої особи є доволі специфічною для цивільного права, оскільки договори, за загальним правилом, укладаються в інтересах їхніх сторін [2, с. 190].

Як зазначає у власному дослідженні О.О. Кульчій, сучасна європейська цивілістична наука визначає, що, відповідно до механізму договорів на користь третьої особи, третя особа стає власником права вимоги (кредитором) у результаті договору, укладеного між двома договірними сторонами. Це є виключенням із принципу відносної дії, поширеного в європейському зобов'язальному праві, оскільки третя особа, чия воля у жоден спосіб не бере участі у вчиненні правочину, стає кредитором виключно в результаті узгодження волі, яке мало місце без його участі. Така особа отримує право лише в результаті договору, укладеного іншими суб'єктами, прийняття третьою стороною не є умовою ні для чинності, ні для дієвості права, створеного для їх задоволення. У разі прийняття такого права на кредитора можна покласти й певні обов'язки (прийняття яких буде зумовлено прийняттям права) [2, с. 190].

У контексті довічного утримання на особливу увагу заслуговує порядок укладення договору довічного утримання на користь третьої особи, оскільки, як цілком слушно зазначає С.О. Бородовський, без правових норм, які встановлюють порядок укладення, зміни та розірвання договорів, принципи виконання та відповідальності за невиконання чи неналежне виконання сторонами прийнятих на себе зобов'язань, правове регулювання договорів було б неповним [3, с. 88]. У той же час досить слушною є наукова позиція

з цього питання М.В. Лаптоша та А.О. Куртакової, які зазначають, що під час укладання договору довічного утримання (догляду) сторонам варто уважно ставитися до формування його умов, оскільки ЦК України не тільки не регулює детально, але у визначених випадках навіть не дає орієнтирів врегулювання взаємин сторін [4, с. 60].

Поняття «порядок укладення договору», на думку сучасних вчених-цивілістів, включає у себе визначену правовими нормами юридично-логічну повартовність стадій встановлення цивільних прав і обов'язків, здійснену на основі погоджених дій осіб, звернених назустріч одна одній та виражених у різноманітних способах узгодження змісту договору [5, с. 5].

Що стосується основних стадій укладення договору, С.О. Бородовський вважає, що укладення договору складається з двох повартовних юридично значимих стадій:

1) пропозиції однієї сторони про укладення договору (оферти);

2) прийняття пропозиції укласти договір (акцепту).

Також науковець вказує, що не зовсім правильним є виділення в літературі третьої стадії – отримання інформації про акцепт стороною, що направила оферту [5, с. 9].

О.М. Великорода пропонує процес укладання договору довічного утримання (догляду) поділити на три стадії: а) оферта; б) акцепт; в) передача відчужувачем майна у власність набувачеві. Якщо для цього договору вимагається тільки нотаріальне посвідчення, то передача майна збігається у часі з нотаріальним посвідченням. У разі, коли цей правочин потребує також і державної реєстрації, передача відбувається у момент державної реєстрації договору [6, с. 12].

У процесі укладення договору довічного утримання на користь третьої особи мають бути враховані загальні положення стосовно договорів на користь третьої особи, визначені ст. 636 ЦК України [1].

1. Виконання договору довічного утримання на користь третьої особи може вимагати як особа, яка уклала договір, так і третя особа, на користь якої передбачено виконання, якщо інше не встановлено договором.

2. З моменту вираження третьою особою наміру скористатися своїм правом сторони не можуть розірвати або змінити договір довічного утримання без згоди третьої особи, якщо інше не встановлено договором.

3. Якщо третя особа відмовилася від права, наданого їй на підставі договору довічного утримання, сторона, яка уклала договір на користь третьої особи (відчужувач), може сама скористатися цим правом.

Вітчизняною цивілістичною традицією договір на користь третьої особи визначено як договір, в якому боржник зобов'язаний виконати свій обов'язок на користь третьої особи, яка встановлена або не встановлена у договорі, а третя особа має право вимагати виконання такого обов'язку [7, с. 5].

О.Я. Кузьмич звертає увагу на те, що в основі змісту категорії «на користь третьої особи» лежить усвідомлена потреба однієї зі сторін договору (сторони, яка уклала договір) у задоволенні благ третьої особи, що й зумовлює виконання такого договору саме особі, яка не є його стороною. Проте чинники, що формують виникнення такої потреби, перебувають поза межами договірної правовідносини. Отже, те, що виконання боржником обов'язку здійснюється на користь третьої особи, не дає змоги стверджувати, що укладення таких договорів здійснюється винятково в інтересах третіх осіб. Тому як особа, яка уклала договір, так і третя особа є носіями інтересів, кожен з яких є самостійним та незалежним [7, с. 8].

Щодо договору довічного утримання, у разі його укладення на користь третьої особи поряд із відчужувачем, у договірні відносини вводиться новий учасник – отримувач платежів (послуг із догляду). Як зазначають у власному дослідженні Є.О. Харитонов та О.В. Старцев, ця особа не вважається відчужувачем, оскільки, власне, нічого не відчужує на користь набувача, проте, згідно зі ст. 511 ЦК України, виступає кредитором стосовно останнього, тобто особою, яка вимагатиме від набувача виконання його обов'язків за договором довічного утримання (догляду) [8, с. 528].

Є.О. Харитонов та О.В. Старцев звертають увагу на той факт, що за таким договором набувач зобов'язаний виконати свій обов'язок не на користь відчужувача, а на користь третьої особи, яка встановлена або не встановлена у договорі. Наприклад, укладення договору довічного утримання на користь одного зі своїх родичів або іншої особи. Якщо договір довічного утримання (догляду) укладається на користь третьої особи, вона має бути чітко вказана в договорі [8, с. 528].

Законодавство також не забороняє передбачити в договорі обов'язки набувача стосовно відчужувача і третьої особи (або осіб). У цьому разі на боці кредитора виникає так звана «множинність», що вимагає підвищеної уваги до деталізації обов'язків набувача (боржника) стосовно кожної з таких осіб [8, с. 528].

Загалом обов'язки набувача за договором довічного утримання (догляду) визначені у ст. 749 та ст. 750 ЦК України [1] та додатково деталізовані у відомчих документах (зокрема – в Роз'ясненні Мінюсту від 01.04.2011 р. щодо особливостей посвідчення договору довічного утримання (догляду) [14]).

Так, згідно зі ст. 749 ЦК України [1], у договорі довічного утримання (догляду) можуть бути визначені всі види матеріального забезпечення, а також усі види догляду (опікування), якими набувач має забезпечувати відчужувача. Якщо обов'язки набувача не були конкретно визначені або у разі виникнення потреби забезпечити відчужувача іншими видами матеріального забезпечення та догляду спір має вирішуватися відповідно до засад справедливості та розумності. Набувач зобов'язаний у разі смерті відчужувача поховати його, навіть якщо це не було передбачено договором довічного утримання (догляду). Якщо частина майна відчужувача перейшла до його спадкоємців, витрати на його поховання мають бути справедливо розподілені між ними та набувачем.

Відповідно до Роз'яснення Мін'юсту від 01.04.2011 р. щодо особливостей посвідчення договору довічного утримання (догляду) [14], в договорі довічного утримання (догляду) передбачаються обов'язки набувача:

- забезпечувати відчужувача або третю особу (утриманця) відповідно до умов договору матеріальним утриманням та (або) доглядом (опікуванням) довічно;
- забезпечувати відчужувача або третю особу (утриманця) житлом;
- у разі смерті відчужувача (-ців) поховати його (їх). Якщо договір укладено відчужувачем на користь третьої особи, цей обов'язок може бути покладено на набувача щодо третьої особи (утриманця) за домовленістю сторін.

Набувач не має права за життя відчужувача передавати його у власність іншій особі на підставі будь-якого правочину (крім заповіту), укласти щодо нього договір іпотеки (застави). На таке майно за життя відчужувача не може бути звернене стягнення. Втрата, знищення або пошкодження майна, переданого за договором набувачу, не є підставою для припинення чи зменшення обсягу його обов'язків перед відчужувачем [14].

Таким чином, загальний перелік обов'язків набувача за договором довічного утримання (догляду) визначений у цивільному законодавстві та певною мірою деталізований у відомчих документах. Разом із тим у кожному окремому випадку перелік обов'язків набувача за договором довічного утримання потребує деталізації безпосередньо у тексті договору.

Показовим у цьому плані є рішення Комунального районного суду м. Запоріжжя по справі № 2-4225/11 [9], згідно з яким ОСОБА_1 звернулася до суду з позовом до ОСОБА_3 та у своєму позові зазначила, що 29.08.2009 р. між її чоловіком ОСОБА_6 та відповідачем ОСОБА_3 було укладено договір довічного утримання. За вказаним договором ОСОБА_6 передав у власність ОСОБА_3 9/100 частин належного йому домоволодіння,

а ОСОБА_3 зобов'язався довічно утримувати та доглядати ОСОБА_6, а також довічно утримувати і доглядати ОСОБА_1, яка є третьою особою за договором.

Після смерті ОСОБА_6, ОСОБА_3 ухилявся від утримання та догляду ОСОБА_1 та наполягав на її виселенні з домоволодіння. Після смерті її чоловіка ОСОБА_6 відповідач ОСОБА_3 не оплатив витрати на його поховання, витрати на ритуальні послуги, не встановив надгробок. З урахуванням обставин, викладених у позові, ОСОБА_1 просила суд розірвати договір довічного утримання від 29.08.2009 р., укладений між ОСОБА_6 та ОСОБА_3.

У судовому засіданні було встановлено, що згідно із п. 2.1 договору довічного утримання, укладеного між ОСОБА_6 та ОСОБА_3, сторони домовились, що до обов'язків Набувача (ОСОБА_3) з надання Відчужувачу (ОСОБА_6) довічного утримання та догляду належать:

- забезпечення йому довічного проживання і користування зазначеними 9/100 частками домоволодіння;
- закупівля продуктів харчування один раз на тиждень приготування їжі і забезпечення щоденного триразового харчування;
- здійснення догляду та необхідної допомоги, а саме: прибирання зазначених часток домоволодіння з миттям підлоги один раз на тиждень, відвідування Відчужувача не менш ніж три рази на тиждень, купання його один раз на тиждень, у випадку неможливості самообслуговування Відчужувача – здійснення його повного догляду;
- надання побутових послуг, а саме: прання спідньої і постільної білизни два рази на місяць;
- забезпечення необхідним медичним обслуговуванням та ліками за призначенням лікаря;
- здійснення поточного ремонту відчужуваних 9/100 часток домоволодіння – в разі необхідності;
- здійснення ремонту побутової техніки;
- у разі смерті Відчужувача – поховати його, оплатити ритуальні послуги та встановити надгробок.

Згідно із п. 2.2 сторони домовились, що Набувач зобов'язаний здійснити на користь третьої особи – гр. ОСОБА_1 такі дії:

- забезпечити їй догляд, допомогу та забезпечити довічне проживання: користування вищезазначеною часткою домоволодіння в цілому і не пред'являти вимоги щодо її виселення;
- виконувати всі інші обов'язки, передбачені п. 2.1 цього договору.

Під час ухвалення рішення суд зважав на те, що договір довічного утримання від 29.08.2009 р., укладений між ОСОБА_6 та ОСОБА_3, не є припиненим, оскільки положення ч. 2 ст. 755 ЦК України стосовно припинення договору довічного утримання зі смертю відчужувача у цьому

разі застосуванню не підлягають. Так, відповідно до п. 2.1, 2.2 договору довічного утримання від 29.08.2009 р., у ОСОБА_3 й після смерті відчужувача ОСОБА_6 залишилися обов'язки стосовно третьої особи за договором ОСОБА_1.

Розглянувши справу, суд вирішив позов про розірвання договору довічного утримання задовольнити повністю.

Таким чином, у наведеному вище випадку саме деталізація обов'язків набувача як стосовно відчужувача, так і щодо третьої особи дозволила третій особі у судовому порядку відновити свої порушені права.

Цікавою у цьому контексті є, зокрема, пропозиція О.С. Яворської підстави розірвання договору довічного утримання судом викласти у такій редакції: «Договір довічного утримання (догляду) може бути розірваний за рішенням суду на вимогу відчужувача або третьої особи, на користь якої він був укладений, у разі невиконання або неналежного виконання набувачем своїх обов'язків, незалежно від його вини, а також у разі порушення моральних норм набувачем щодо відчужувача або третьої особи, на користь якої укладено договір» [10, с. 29].

Узагальнюючи викладене, згідно із положеннями ч. 4 ст. 746 ЦК України [1], за бажанням відчужувача, утримання (догляд) за договором довічного утримання може надаватись третім особам. У такому разі набувач зобов'язаний виконати свій обов'язок на користь третьої особи, вказаної в договорі. Відповідно, у разі, коли відчужувач укладає договір на користь третьої особи, така особа за договором забезпечується утриманням та (або) доглядом довічно.

Таким чином, відчужувач передає у власність набувачеві цінне майно, взамін чого останній отримує це майно і зобов'язується забезпечувати третю особу утриманням та (або) доглядом. Варто зауважити, що сучасні фахівці не вважають третю сторону окремою стороною у договорі утримання та вказують на відсутність необхідності вимагати згоду третьої особи на укладення договору [11, с. 6].

Отже, окремої уваги потребує питання щодо сторін у договорі довічного утримання, укладеного на користь третьої особи.

Згідно із ч. 1 ст. 746 ЦК України [1], відчужувачем у договорі довічного утримання (догляду) може бути фізична особа незалежно від її віку та стану здоров'я. Набувачем у договорі довічного утримання (догляду) може бути повнолітня дієздатна фізична особа або юридична особа (ч. 2 ст. 746 ЦК України [1]).

Варто звернути увагу також на те, що у разі наявності множинності суб'єктів на стороні набувача договору довічного утримання (догляду) майно передається їм у спільну сумісну власність. Такі

набувачі є солідарними боржниками щодо виконання умов цього договору (ч. 3 ст. 746 ЦК України [1]).

О.М. Великорода цілком слушно звертає увагу на можливі спірні ситуації, пов'язані з випадками, коли на боці відчужувача чи набувача виступають кілька осіб. Перш за все, О.М. Великорода звертає увагу на те, що Цивільний кодекс України, регулюючи питання участі у договорі довічного утримання (догляду) кількох набувачів, говорить тільки про фізичних осіб. На думку О.М. Великороди, позиція законодавця, коли дозволяється юридичній особі бути набувачем і водночас не регулюються випадки, за яких набувачами є кілька юридичних осіб або фізичні та юридичні особи одночасно, є нелогічною. По-друге, як зазначає науковець, сторони договору зможуть більш повно реалізувати свої можливості, якщо в законодавстві буде зазначено, що набувачами можуть бути кілька фізичних осіб і (або) юридичних осіб, а відчужуване майно переходить до співнабувачів на праві спільної часткової власності [6, с. 14].

Окремо Цивільним кодексом України визначено особливості укладення договору довічного утримання (догляду) щодо майна, яке є у спільній сумісній власності. Зокрема, згідно із ч. 1 ст. 747 ЦК України [1], майно, що належить співвласникам на праві спільної сумісної власності, зокрема майно, що належить подружжю, може бути відчужене ними на підставі договору довічного утримання (догляду). У разі смерті одного зі співвласників майна, що було відчужене ними на підставі договору довічного утримання (догляду), обсяг зобов'язання набувача, відповідно, зменшується. Також ч. 2 ст. 747 ЦК України [1] визначено, що, якщо відчужувачем є один зі співвласників майна, що належить їм на праві спільної сумісної власності, договір довічного утримання (догляду) може бути укладений після визначення частки цього співвласника у спільному майні або визначення між співвласниками порядку користування цим майном.

Загальна правова позиція щодо участі третьої особи у договорі викладена у ст. 636 ЦК України [1]. Згідно із цією статтею, третя особа не є окремою стороною в договорі. Натомість, встановлено, що третя особа лише має право вимагати від боржника виконання обов'язку на свою користь або ж відмовитися прийняти виконання.

Враховуючи викладене, можемо дійти висновку про те, що можливість укладення договору довічного утримання (догляду) на користь третьої особи передбачена цивільним законодавством (а саме – Цивільним кодексом України [1]). При цьому третя особа забезпечується утриманням та (або) доглядом довічно і виступає виключно в ролі особи, яка забезпечується утриманням, та не є

окремою стороною в договорі. Відповідно, її згода на укладення договору не є необхідною.

Також необхідно звернути увагу на той факт, що цей окремих випадок довічного утримання не знайшов свого закріплення ні у наявній законодавчій конструкції, ні у наукових визначеннях поняття «договір довічного утримання».

Згідно із Цивільним кодексом України, за договором довічного утримання одна сторона (відчужувач) передає другій стороні (набувачеві) у власність житловий будинок, квартиру або їх частину, інше нерухоме майно або рухоме майно, яке має значну цінність, взамін чого набувач зобов'язується забезпечувати відчужувача утриманням та (або) доглядом довічно (ст. 744 ЦК України [1]).

О.С. Іоффе визначав договір довічного утримання як договір, за яким одна сторона (відчужувач), передає житловий будинок або частину будинку у власність другій стороні (набувачеві), що приймає на себе обов'язок утримувати відчужувача до його смерті [12, с. 292].

У дослідженні О.М. Великороди наведене визначення договору довічного утримання як правочин, за яким відчужувач передає набувачеві у власність нерухоме або будь-яке рухоме майно, натомість набувач зобов'язується забезпечувати відчужувача утриманням та (або) доглядом довічно [6, с. 6].

М.С. Долинська визначає договір довічного утримання як довготривалий правочин про перехід у власність майна (нерухомого чи цінного рухомого) під взаємне зобов'язання набувача щодо надання відчужувачу довічного утримання та (або) догляду, який підлягає обов'язковому нотаріальному посвідченню, якщо його предметом є нерухоме майно [13, с. 324].

Ми пропонуємо включити положення, що стосуються довічного утримання та догляду третьої особи до наукового визначення поняття «договір довічного утримання». Тоді відповідна правова конструкція набере такого змісту: за договором довічного утримання одна сторона (відчужувач) передає другій стороні (набувачеві) у власність житловий будинок, квартиру або їх частину, інше нерухоме майно або рухоме майно, яке має значну цінність, через що набувач зобов'язується забезпечувати відчужувача або третю особу, визначену у договорі, утриманням та (або) доглядом довічно.

Проведене дослідження дає змогу дійти висновку, що, незважаючи на факультативність участі третіх осіб у договірних відносинах довічного утримання, їх правовий статус є досить вагомим. Безпосередньо не укладаючи договір довічного утримання, третя особа тим не менше істотно впливає на зміст відповідних правовідносин.

Під час укладення договору довічного утримання на користь третьої особи існує необхідність

деталізації обов'язків набувача (боржника) як стосовно відчужувача, так і третьої особи (або осіб).

Також існує необхідність удосконалення норм, що регламентують визначення поняття «довічне утримання». Зокрема, пропонується включити до визначення поняття «договір довічного утримання», закріпленого у цивільному законодавстві, положення, що стосуються довічного утримання третьої особи.

За цих умов перспективним напрямом подальших розвідок варто вважати дослідження проблем виконання та припинення договору довічного утримання на користь третьої особи.

Література

1. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40–44 (зі змінами).
2. Кульчій О.О. Договір на користь третіх осіб у правовідносинах обов'язкового страхування відповідальності автовласників / О.О. Кульчій // Часопис Київського університету права. – 2011. – № 1. – С. 189–193.
3. Бородовський С.О. Правове регулювання порядку укладення договору в цивільному праві України / С.О. Бородовський // Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України. – 2002. – № 9. – С. 88–91.
4. Лаптош М.В. Договір довічного утримання: питання теорії / М.В. Лаптош, А.О. Куртакова // Трипільська цивілізація. – 2012. – № 8. – С. 58–62.
5. Бородовський С.О. Укладення, зміна та розірвання договору у цивільному праві України : автореф. дис. ... канд. юр. наук : спец. 12.00.03 «цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / С.О. Бородовський. – Харків, 2005. – 20 с.
6. Великорода О.М. Договір довічного утримання : автореф. дис. ... канд. юр. наук : спец. 12.00.03 «цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / О.М. Великорода. – Івано-Франківськ, 2006. – 25 с.
7. Кузьмич О.Я. Договір на користь третьої особи в цивільному праві України : автореф. дис. ... канд. юр. наук : спец. 12.00.03 «цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / О.Я. Кузьмич. – К., 2010. – 21 с.
8. Харитонов Є.О. Цивільне право України [Підручник] / Є.О. Харитонов, О.В. Старцев. – Вид. друге, перероб. і доп. – К. : Істина, 2007. – 816 с.
9. Рішення Комунального районного суду м. Запоріжжя від 24.07.2012 р. по справі № 2-4225/11 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/25370503>.
10. Яворська О.С. Договірні зобов'язання про передавання майна у власність: цивільно-правові аспекти : автореф. дис. ... доктора юр. наук : спец. 12.00.03 «цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / О.С. Яворська. – К., 2011. – 38 с.
11. Довічне утримання (дгляд) / [Л. М. Горбунова, С.В. Богачов, І.Ф. Іванчук та ін.]. – К. : Поліграф-Експрес, 2006. – 41 с.
12. Иоффе О. С. Обязательственное право / О.С. Иоффе. – М. : Юридическая литература. – 1975. – 880 с.
13. Долинська М.С. Особливості нотаріального посвідчення договору довічного утримання / М.С. Долин-

ська // Актуальні проблеми держави і права. – 2012. – № 64. – С. 318–324.

14. Особливості посвідчення договору довічного утримання (догляду): роз'яснення Міністерства юстиції України від 01.04.2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/n0023323-11>.

Анотація

Ткаченко М. В. Особливості укладення договору довічного утримання на користь третьої особи. – Стаття.

У роботі досліджено особливості укладення договору довічного утримання на користь третьої особи. Обґрунтована необхідність деталізації під час укладення договору довічного утримання на користь третьої особи обов'язків набувача (боржника) як стосовно відчужувача, так і третьої особи (або осіб). Запропоновано включити до визначення поняття «договір довічного утримання», закріпленого у цивільному законодавстві, положення, що стосуються довічного утримання третьої особи. Визначені перспективні напрями подальших розвідок із досліджуваних питань.

Ключові слова: опіка, піклування, опікування, допомога, спосіб, охорона, забезпечення прав та інтересів, підопічні особи.

Аннотация

Ткаченко М. В. Особенности заключения договора пожизненного содержания в пользу третьего лица. – Статья.

В работе исследованы особенности заключения договора пожизненного содержания в пользу третье-

го лица. Обоснована необходимость детализации при заключении договора пожизненного содержания в пользу третьего лица обязанностей приобретателя (должника) как относительно отчуждателя, так и в отношении третьего лица (или лиц). Предложено включить в определение понятия «договор пожизненного содержания», закреплённого в гражданском законодательстве, положения, касающиеся пожизненного содержания третьего лица. Определены перспективные направления дальнейших исследований по рассмотренным вопросам.

Ключевые слова: опека, попечительство, попечение, помощь, способ, охрана, обеспечение прав и интересов, подопечные лица.

Summary

Tkachenko M. V. Features of the conclusion of the contract of lifelong maintenance in favor of the third party. – Article.

In the paper the features of the conclusion of the contract of lifelong maintenance in favor of the third party are investigated. The necessity of detailed elaboration of the obligations of the acquirer (debtor) as regards the alienator, as well as with respect to the third person (or persons), is substantiated at the conclusion of the contract of lifelong maintenance in favor of a third person. It is proposed to include in the definition of the term “contract of lifelong maintenance”, enshrined in civil law, provisions relating to the life of a third person. Prospective directions of the further researches on the considered questions are determined.

Key words: guardianship, caring, custody, help, method, guard, providing of rights and interests, ward persons.